

بررسی «مسئولیت اجتماعی پلتفرم‌ها» در ماهنامه کد

چهل‌وسومین شماره ماهنامه تحلیلی گِد(آذر۱۴۰۱) با موضوع «مسئولیت اجتماعی پلتفرم‌ها» به عنوان پربرنده ویژه این شماره پرداخته و گفتارها و نوشتارهایی از مسئولان، استادان دانشگاه‌ها و صاحب‌نظران حوزه تنظیم‌گری در فضای مجازی را منتشر کرده است. محتوای این شماره از نشریه کد، شامل انتشار سرمقاله معاون کاربران و تنظیم‌گری اجتماعی ساترا، گفت‌وگو با رئیس فراکسیون راهبردی مجلس شورای اسلامی، گفت‌وگو با رئیس مرکز توسعه فرهنگ و هنر در فضای مجازی وزارت فرهنگ

در گفت‌وگوی «جام جم» با برنامه‌سازان و مستندسازان بررسی شد

و ارشاد اسلامی، گزارشی از همایش تبیین افق تحول ساترا تا سال ۱۴۰۵، یادداشت‌های سرپرست دفتر آموزش و ارتقای سلامت وزارت بهداشت، کارشناسان معاونت کاربران و تنظیم‌گری اجتماعی ساترا، پژوهشگر دفتر مطالعات تنظیم‌گری ساترا و کارشناس معاونت فضای مجازی سازمان صداوسیماست. موضعگیری قاطع انجمن سوادرسانه‌ای ایران درخصوص لزوم رعایت حق مالکیت معنوی آثار صداوسیما توسط آپارات و بیان دیدگاه‌های برخی مسئولان و استادان دانشگاه‌ها از جمله نشریات، این شماره از نشریه کد را مطالعه کنند.

جام جم

رسانه

MEDIA

۹

شنبه ۲۲ آذر ۱۴۰۱

شماره ۶۳۸۰

آشنایی با سینمای مستند در رسانه ملی

محمد احسانی، کارگردان که با فیلم مستند «آب ما را خواهد برد» در جشنواره حضور دارد، درباره حمایت تلویزیون از جشنواره سینما حقیقت به جام جم می‌گوید: اصولا مستندسازان آدم‌هایی هستند که کمتر شناخته می‌شوند. از این رو کمک‌های بسیاری از تلویزیون برمی‌آید تا بتوانند از مستندساز و سینمای مستند حمایت کند. یکی از آنها حمایت مالی و سرمایه‌گذاری روی مستندسازان است، چرا که ساخت مستند کار پرهزینه‌ای است و تلویزیون با حمایت‌های مالی خود می‌تواند موثر باشد.

البته برنامه‌هایی در این زمینه هم تولید کرده که در آن با مستندسازان مصاحبه می‌شود و مخاطبان می‌توانند با سینمای مستند آشنا شوند. اما این کافی نیست، گرچه می‌تواند موثر باشد. بین مستندساز و برنامه‌ساز تفاوت بسیاری وجود دارد که از این رو تلویزیون می‌تواند روی مستندساز سرمایه‌گذاری کند تا برنامه‌سازان. او درباره موضوع این فیلم نیز می‌گوید: این فیلم با موضوع محیط زیست و سیل سال ۱۳۹۸ ایران در استان‌های گلستان، لرستان و خوزستان است که در این فیلم با مردم این سه استان که درگیر سیل، بحران‌ها و پیامدهای اجتماعی و اقتصادی هستند همراه می‌شویم. البته موضوع این فیلم یک سال بعد از سیل است و تأثیرات آن را بررسی می‌کند. وی ادامه می‌دهد: این فیلم در بخش فیلم‌های نیمه‌بلند شرکت داده شده و حدود ۵۶ دقیقه زمان دارد و تنها فیلمی است که از آن سیل وجود دارد و به هر سه استان پرداخته و هر کدام قصه و داستان متفاوتی دارد.

احسانی درباره دلیل انتخاب این موضوع برای ساخت فیلم هم توضیح می‌دهد، من سال‌هاست در حوزه محیط زیست کار می‌کنم. این فیلم هم در ادامه همان کارهاست که سعی کردیم جنبه‌های مردم‌شناختی را هم در آن لحاظ کنیم. این مستندساز درباره زمان ساخت این مستند عنوان می‌کند: سه سال زمان صرف ساخت و آماده‌سازی این فیلم شد و تحقیقات میدانی و فیلمبرداری و نهایی شدن کار در مجموعه سه سال به طول انجامید.

«زیستن» در شبکه مستند

مجموعه مستند «زیستن» به تهیه‌کنندگی محسن استاد علی، مجموعه جدید شبکه مستند سیماست که در ۱۳ قسمت آماده شده و هر هفته ساعت ۲۱ روی آنتن می‌رود. این مجموعه مستند تلاش دارد سطح آگاهی و اطلاعات عمومی مردم را نسبت به بیماری‌های شایع افزایش دهد.

مستند زیستن که توسط جمعی از مستندسازان کارگردانی شده، بیماری‌های مختلف در عصر حاضر را به نمایش گذاشته و به بررسی، معرفی و نمایش وضعیت بیماران می‌پردازد. همچنین با ارائه راهکارهای مقابله با هر بیماری تلاش دارد انگیزه لازم را برای ادامه زندگی این بیماران ایجاد کند.

این مجموعه با استناد به داده‌های علمی و تحقیقات گسترده تلاش می‌کند تا نسبت به بیماری‌های جسمی و روانی اطلاع‌رسانی کند. همچنین آموزش نحوه مواجهه با هر بیماری یکی از مهم‌ترین بخش‌های این مستند است.

حق انتخاب مخاطبان برای تماشای جشنواره حقیقت

محمد میرزازاده مجری ویژه‌برنامه شبکه افق برای مستند سینماحقیقت به جام جم می‌گوید: جشنواره سینما حقیقت که در شانزدهمین دوره خود قرار دارد، یک نکته جذابی که دارد، تنوع در برنامه‌سازی برای مخاطبان متفاوت است. مثلا چهاربخش جشنواره یعنی فیلم‌های کوتاه، بلند، نیمه‌بلند و جایزه شهید آوینی دارد که در شبکه‌های مختلف تلاش شده بر اساس نیاز مخاطب شبکه، برنامه‌سازی شود؛ مثلاً در شبکه سه به یک بخش خاص و شبکه افق بیشتر به بخش جایزه شهید آوینی پرداخته شده که از بخش‌های پرمخاطب جشنواره بوده و از دوره‌های ابتدایی جشنواره حضور داشته است. در شبکه افق بیشتر تلاش این بوده برنامه حول بخش جایزه شهید آوینی در این جشنواره باشد که این مسأله در کنار بخش‌های تعاملی که با مخاطبان جشنواره داریم صورت می‌گیرد. البته گفت‌وگو با فیلمسازان هم در این ویژه‌برنامه‌ها صورت می‌گیرد.

وی ادامه می‌دهد: توجه به جایزه شهید آوینی در شبکه افق باعث شده یک برنامه منحصر به‌فرد ساخته شود و هر شبکه متناسب با نیاز مخاطب، برنامه بسازد. البته این برنامه‌ها مکمل هم هستند. این‌که هر شبکه با وجود پوشش تمام جشنواره، تمرکز خود را بر یک بخش ویژه قرار دهد، باعث ارتباط بهتر مخاطب مربوط می‌شود. درواقع مخاطب می‌تواند تصمیم بگیرد که کدام شبکه را برای پوشش اتفاق‌های جشنواره انتخاب کند. یعنی هر مخاطب بر اساس علاقه خود، شبکه را انتخاب کند و این مسأله طیف بیشتری از مخاطبان را به سمت این برنامه‌ها جذب می‌کند. ممکن است برخی افراد متقاضی شرکت در یک بخش خاص جشنواره برای سال بعد باشند. در این صورت می‌توانند ویژه‌برنامه‌ها را از آن راپویه نگاه کنند. میرزازاده درخصوص حمایت تلویزیون از جشنواره‌ها عنوان می‌کند: نکته‌ای که درباره جشنواره‌های مختلف وجود دارد این است که به موضوعات مختلف در فیلمسازی در رسانه ملی صحبت می‌شود و این مسأله اتفاق خیلی خوبی است. اگر به سابقه جشنواره‌های مختلف نگاه کنیم، می‌بینیم که رسانه ملی امسال حمایت پرنرگ‌تر و بیشتری داشته است. نمونه آن پوشش تصویری است که در شبکه‌های مختلف صورت می‌گیرد.

تلویزیون، خانه مستندسازان است

هادی شریعتی، مستندساز حاضر در جشنواره سینماحقیقت، درباره این جشنواره و ارزیابی آن به جام جم بیان می‌کند: سینما حقیقت جدی‌ترین جشنواره مستند در ایران است. دیگر جشنواره‌ها بیشتر تمرکز خود را روی آثار کوتاه می‌گذارد و خیلی جدی سینمای مستند را دنبال نمی‌کند.

درواقع جشنواره سینما حقیقت علمی‌ترین و پژوهشی‌ترین جشنواره این حوزه است. خانه مستندسازان تلویزیون است و اول باید آنجادیده شود تا بعد به جشنواره‌ها برسد. طبیعی است اگر مستندها به صورت منظم از تلویزیون پخش و پرایشان هزینه شود، بازگشت سرمایه خوبی خواهد داشت.

وی درباره مستندی که در این جشنواره ارائه کرده، عنوان می‌کند: مستند آت اوغان در جشنواره امسال سینما حقیقت حضور دارد.

آت اوغان به معنای چایک‌سوار است که قصه آن به دو سال قبل بازمی‌گردد. در آن زمان و در اوج کرونا پروژه بلندی می‌ساختم درباره یکی از معروف‌ترین چایک‌سواران ایران به نام ستار مهرانی که نزدیک چهارینج سال است درگیر آن هستم. در آن زمان، پیشنهادی در پروژه ایران من شد و چون آنجا پژوهش کرده بودم، نوجوانی پیدا کردم که کارگر اسب بود و نزد دایی اش کار می‌کرد و از گنبدکاووس دور بود. خیلی علاقه داشت که وارد کورس حرفه‌ای شود. قصه او محتوای مستند آت اوغان است.

شریعتی تأکید می‌کند: علاقه سوزه مستند برای وارد شدن به کورس حرفه‌ای سوارکاری برای این بود که بتواند اقتصاد خانواده‌اش را تغییر دهد چون هر هفته مسابقه برگزار می‌شود و می‌تواند یکی از چایک‌سوارانی باشد که مقام بیابرد و درآمدش بالا رود. یعنی دیگر کارگر نخواهد بود و چایک‌سوار حرفه‌ای می‌شود. جمیل را پیدا کردم و چند روزی درباره خودش و خانواده تحقیق کردم. شرایط او بخش نادیده‌ای از جامعه است.

وی تصریح می‌کند: این مستند در پروژه ایران من و مربوط به تولیدات تلویزیون بود. اما شرطی که آن زمان وجود داشت، در نظر گرفتن یک حق معنوی برای کارگردان بود. برای همین امسال در جشنواره سینماحقیقت هم آن ارائه کردم.

تأثیر پوشش رسانه‌ای در ارتقای سینمای مستند

یکی از برنامه‌هایی که در جهت حمایت از جشنواره سینما حقیقت تولید می‌شود و روی آنتن می‌رود، برنامه جشنواره سینما حقیقت به تهیه‌کنندگی سعید رسولی است که روی آنتن شبکه مستند می‌رود و پخش خود را از ساعت ۱۹ و ۳۰ دقیقه شب گذشته آغاز کرده است. رسولی درباره هدف از ساخت و تهیه این برنامه به جام جم می‌گوید: شبکه مستند به دلیل این‌که شبکه تخصصی سینمای مستند است، حدود ۹ سال است چنین ویژه‌برنامه‌ای را برای حمایت از این جشنواره تهیه می‌کند. معمولاً هم زمان برنامه ۲۵ تا ۳۰ دقیقه است. وی در ادامه درباره محتوای این برنامه می‌افزاید: محتوای برنامه به این گونه است که سعی می‌کنیم بیشتر فیلم‌هایی که در بخش مسابقه

با ساخت برنامه‌هایی از این سینما و سینماگران حمایت و همچنان در این مدت

حمایتش را هم بیشتر کرده است و سینماگران بسیاری این مجال را در رسانه ملی پیدا کردند که با حضور در برنامه‌های تلویزیونی مرتبط با این موضوع و ارائه و معرفی آثار خود به همگان شناسانده شوند. آذین در پایان می‌گوید: مسأله‌ای که این روزها جشنواره بان مواجه‌است، علاوه بر این‌که در بخش داخلی و بین‌المللی با استقبال علاقه‌مندان ایرانی و خارجی روبه‌رو شده، اما طیف‌های وجود دارند که به دلایل سیاسی با این جشنواره همراه نشدنند و این فرصت را از دست دادند. چراکه این هدف و حرکت، ملی است. از این

روایت رادیو از سینما

برنامه‌های سینمایی در طول این سال‌ها از شبکه‌های مختلف رادیویی پخش شدند. یکی از آنها «سینما فرهنگ» است که این روزها ویژه اطلاع‌رسانی از رویدادهای شانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران «سینما حقیقت» پخش می‌شود. شبکه رادیویی فرهنگ در این برنامه که از ۲۰ آذر شروع شده تا ۲۵ آذر به‌طور ویژه

به اطلاع‌رسانی از رویدادهای این جشنواره می‌پردازد. این برنامه از گروه ادب و هنر رادیو فرهنگ است.

همچنین برنامه سینماچی از رادیو جوان هم یکی دیگر از برنامه‌های سینمایی رادیوست که هدفش توجه به مسائل مهم اما کمتر توجه شده سینما به منظور افزایش دانش عمومی مخاطب از سینماست. درواقع سینماچی یک مجله سینمایی است که در آن اتفاقات و حواشی حوزه سینما و تلویزیون به‌طور کامل بررسی می‌شود. برنامه «سینما معیار» از شبکه رادیویی گفت‌وگو هم از دیگر برنامه‌هاست که سعی دارد سطح آگاهی مخاطب از فیلم‌های روی پرده را بالا ببرد و به بررسی محتوای اکران‌های روز بپردازد و نقاط قوت و ضعف و سمت و سوی اجتماعی-اخلاقی و سیاسی آن را بررسی کند. همچنین برنامه حوض نقره از شبکه رادیویی ایران هم از همین دست برنامه‌هاست.

رو علاوه بر حمایت‌ها و پشتیبانی سینماگران از این جشنواره معنوی و هنری، قشرهای مختلفی هم از آن حمایت می‌کنند. از جمله تلویزیون که همواره تلاش کرده از هنرمندان حمایت کند. در این جشنواره نیز برای ارتقای آثار مستند با سینما همگام و همراه شده است.

رو علاوه بر حمایت‌ها و پشتیبانی سینماگران از این

جشنواره معنوی و هنری، قشرهای مختلفی هم از آن حمایت می‌کنند. از جمله تلویزیون که همواره تلاش کرده از هنرمندان حمایت کند. در این جشنواره نیز برای ارتقای آثار مستند با سینما همگام و همراه شده است.

مراکز استانی؛ پشتیبان مستدسازان

فیلم «خیشتی که دشت‌ها را شیار زد» از آثار شرکت‌کننده در بخش مستند‌های نیمه بلند ملی است. این مستند به تهیه‌کنندگی و کارگردانی احسان غیبی حابیزور، محصول صداوسیمای مرکز چهارمحال و بختیاری است. در خلاصه ماجرای این مستند آمده است: «در میانه کوه‌های زاگرس، از کوه‌رنگ تا تالاب گاوخونی، مردمانی زندگی می‌کنند که دست به گریبان آبی هستند که نه برای مردمانی که در سرچشمه نشسته‌اند و نه آنان که در پایین‌دست هستند. دیگر مایه حیات نیست. این مستند، روایتی است از رنج و درد این مردمان.»

رو علاوه بر حمایت‌ها و پشتیبانی سینماگران از این

از واقعیت‌ها و حقایق داشته باشد، آینه‌ای برای نگاه و تماشای جامعه از راپویه نگارش

فیلمسازان به مسائل مختلف ساخته است. بدیهی است حقیقت، جلوه‌های مختلفی دارد که هنرمندان تلاش می‌کنند با عنایت و توجه به آنها که در هستی و زندگی وجود دارد و استفاده از روش‌های هنرمندانه و واقعیات را در قالب فیلم و نمایش ارائه کنند. این

جشنواره با این دورنما افق هست که به سینما و سینماگر آثار مستند نگاه می‌کند. این منتقدهمچنین می‌افزاید: این جشنواره طی سال‌هایگزاری توانسته سینماگران بسیاری رابه سطح سینماگران کشور بیفزاید. در این راه همواره صداوسیماو به‌خصوص تلویزیون و جنجالی که میان آنها در می‌گرفت از

جذابیت‌های برنامه بود که مدت‌ها سینمادوستان را یاکبر جعبه جادو کرد. این برنامه در چند فصل پخش شد و حامد عنقا مدتی اجرا و سردبیری آن را بر عهده داشت. بررسی فیلم‌های در حال اکران، پیگیری مطالبات سینمایی‌ها، گفت‌وگو با بازیگران، کارگردانان، تهیه‌کنندگان و دیگر دست‌اندرکاران موثر فیلم‌های سینمایی به‌ویژه آثار ژوروی پرده، پرداخت ویژه به جشنواره‌ها، رویداد‌های سینمایی هفته و ... از بخش‌های مختلف این برنامه بود. همچنین پرونده‌های ویژه‌ای هم در برنامه مورد بررسی قرار می‌گرفت. برنامه سینما دو در فصول خود میزبان سینماگران و بازیگرانی همچون مسعود کیمیایی، فریدون جیرانی، ابوالحسن داوودی، همایون اسعدیان، هانف علیمردانی، بهروز شعبی، مهدی فخیم‌زاده، سام قریبیان و ... بوده و گزارش‌هایی را از رویدادهای سینمایی روانه آنتن شبکه دوی سیما کرد.

سینما در قاب ۲

یکی از برنامه‌هایی که تلویزیون برای بررسی وضعیت سینما به ویژه سینمای ایران روی آنتن فرستاد، «سینما دو» بود. این برنامه کاری از گروه فرهنگی و اجتماعی شبکه دوی سیما بود و از این شبکه پخش می‌شد.

حضور چهره‌های موثر و گفت‌وگوهای داغ و جنجالی که میان آنها در می‌گرفت از

جذابیت‌های برنامه بود که مدت‌ها سینمادوستان را یاکبر جعبه جادو کرد. این برنامه در چند فصل پخش شد و حامد عنقا مدتی اجرا و سردبیری آن را بر عهده داشت. بررسی فیلم‌های در حال اکران، پیگیری مطالبات سینمایی‌ها، گفت‌وگو با بازیگران، کارگردانان، تهیه‌کنندگان و دیگر دست‌اندرکاران موثر فیلم‌های سینمایی به‌ویژه آثار ژوروی پرده، پرداخت ویژه به جشنواره‌ها، رویداد‌های سینمایی هفته و ... از بخش‌های مختلف این برنامه بود. همچنین پرونده‌های ویژه‌ای هم در برنامه مورد بررسی قرار می‌گرفت. برنامه سینما دو در فصول خود میزبان سینماگران و بازیگرانی همچون مسعود کیمیایی، فریدون جیرانی، ابوالحسن داوودی، همایون اسعدیان، هانف علیمردانی، بهروز شعبی، مهدی فخیم‌زاده، سام قریبیان و ... بوده و گزارش‌هایی را از رویدادهای سینمایی روانه آنتن شبکه دوی سیما کرد.

